

Załącznik
do Uchwały Nr XXXVIII/273/09
Rady Powiatu Pabianickiego
z dnia 19 marca 2009 roku

**POWIATOWY PROGRAM DZIAŁAŃ NA RZECZ OSÓB
NIEPEŁNOSPRAWNYCH
NA LATA 2009-2013**

1. Wstęp

Powiatowy Program Działań Na Rzecz Osób Niepełnosprawnych jest dokumentem , który służy ukierunkowaniu i skoordynowaniu działań w ramach polityki socjalnej realizowanej przez Powiat Pabianicki. Przyjęcie i realizacja programu na szczeblu lokalnym jest wymogiem zawartym w art. 35 a ust. 1 pkt 1 ustawy o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych. Głównym celem programu jest poprawa sytuacji osób niepełnosprawnych.

Zgodnie z ustawą z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (t.j. Dz. U. z 2008 r. Nr 14, poz.92 z późn. zm.), za niepełnosprawną uważa się osobę trwale lub okresowo niezdolną do wypełnienia ról społecznych z powodu stałego lub długotrwałego naruszenia sprawności organizmu, w szczególności powodującą niezdolność do pracy. Stąd też osoby niepełnosprawne, a także ich rodziny wymagają szczególnego zainteresowania, różnych form wsparcia i opieki. Osoby niepełnosprawne napotykają w swoim życiu na różne bariery: architektoniczne, społeczne i psychiczne. Działania podejmowane zwłaszcza te mające na celu usuwanie barier społecznych i psychicznych , przyczyniają się do uwierzenia w możliwość prowadzenia samodzielnego życia. Stwarzanie korzystnych warunków , które prowadzą do zwiększenia integracji ze środowiskiem lokalnym zaowocuje poszerzeniem życiowej samodzielności osób niepełnosprawnych i ich rodzin. Osoby niepełnosprawne nie tylko zmagają się z ograniczeniami spowodowanymi niepełnosprawnością, ale także muszą przełamywać negatywne stereotypy w społecznym odbiorze tych osób. Dotyczy to także rodzin osób niepełnosprawnych. Pokonywanie skutków niepełnosprawności z pewnością przyczyni się do osiągnięcia optymalnego poziomu życia przez osoby niepełnosprawne.

Prowadzenie działań skierowanych do osób niepełnosprawnych i ich rodzin jest niezbędnym warunkiem wspomagającym zwiększenie aktywności tej części społeczności Powiatu Pabianickiego. Wszelkie przedsięwzięcia służące rehabilitacji społecznej i zawodowej oraz przestrzeganiu praw osób niepełnosprawnych jest nieodzownym czynnikiem w poprawie warunków życia osób niepełnosprawnych.

Oddziaływanie powinno być kierowane zarówno na osoby niepełnosprawne jak i na ich rodziny poprzez zapobieganie izolacji i marginalizacji osób niepełnosprawnych i ich rodzin poprzez tworzenie warunków do integracji osób niepełnosprawnych z najbliższym otoczeniem społecznym, przeciwdziałanie izolacji rodzin z osobą niepełnosprawną oraz przygotowanie osób niepełnosprawnych do samodzielnego życia.

Niniejszy program został opracowany zgodnie z:

- Narodową Strategią Spójności 2007-2013
- Wojewódzkim Programem Wyrównywania szans osób niepełnosprawnych i przeciwdziałania ich wykluczeniu społecznemu oraz pomocy w zatrudnianiu osób niepełnosprawnych 2007-2013. Powiatowy Program Działań na Rzecz Osób Niepełnosprawnych znakomicie wpisuje się w Priorytet VII Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki Pt.: Promocja integracji społecznej, w Poddziałanie 7.1.2 Rozwój i upowszechnianie aktywnej integracji przez powiatowe centra pomocy rodzinie. Program integracji społecznej i zawodowej osób niepełnosprawnych jako jedno z narzędzi realizacji projektów w ramach PO KL stanowi jeden z najważniejszych elementów składowych Powiatowego Programu Działań na Rzecz Osób niepełnosprawnych.

2. Osoby niepełnosprawne w Powiecie Pabianickim

Z szacunkowych danych opracowanych przez Główny Urząd Statystyczny na podstawie Narodowego Spisu Powszechnego przeprowadzonego w 2002 r. wynika, iż na 118.918 ludności w Powiecie Pabianickim przypada ok. 13 % osób niepełnosprawnych tj.: 15.459 osób.

Powiatowy Zespół do Spraw Orzekania Osób Niepełnosprawnych działający przy Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie w Pabianicach orzeka w sprawie ustalenia stopnia niepełnosprawności oraz przyznania niepełnosprawności dla osób poniżej 16 r.ż.

Z roku na rok wzrasta liczba osób otrzymujących orzeczenia potwierdzające niepełnosprawność. W roku 2006 wydano 894 orzeczeń o stopniu niepełnosprawności oraz 254 orzeczenia o niepełnosprawności dla dzieci poniżej 16 r.ż. W roku 2007 wydano już 1859 orzeczeń o stopniu niepełnosprawności oraz 268 orzeczeń o niepełnosprawności dzieci poniżej 16 r.ż. Natomiast w roku 2008 stopień niepełnosprawności uzyskało 2305 osób oraz 348 osób poniżej 16 r.ż.

Liczba wydanych orzeczeń według stopnia niepełnosprawności w latach 2006-2008

Stopień niepełnosprawności:	2006	2007	2008
Lekki	503	968	1094
Umiarkowany	274	631	775
znaczny	117	260	436

**Liczba wydanych orzeczeń o niepełnosprawności osób poniżej 16 r.ż.
w latach 2006-2008**

	2006	2007	2008
Orzeczenie o niepełnosprawności	254	268	348

Liczba wydanych orzeczeń według przyczyny niepełnosprawności w latach 2006-2008

Rodzaj niepełnosprawności:	2006	2007	2008
Upośledzenie umysłowe	25	35	69
Choroby psychiczne	76	178	210
Zaburzenia głosu, mowy i choroby słuchu	94	219	236
Choroby narządu wzroku	20	64	73
Upośledzenia narządu ruchu	199	442	570
epilepsja	7	25	17
Choroby układu oddechowego i krążenia	250	479	563
Choroby układu pokarmowego	32	58	75
Choroby układu moczowo-płciowego	27	54	67
Choroby neurologiczne	100	155	220
Inne: endokrynologiczne, metaboliczne, zaburzenia enzymatyczne, choroby zakaźne i odzwierzęce, zeszpecenia, choroby układu krwionośnego	64	150	205

Osoby niepełnosprawne należą do kategorii osób będących w niekorzystnej sytuacji na rynku pracy. Wynika to z wysokiego poziomu bezrobocia i przekonania, że tacy ludzie nie są w pełni wartościowymi pracownikami, często o niskich kwalifikacjach, a przede wszystkim ograniczonej sprawności fizycznej, psychicznej i umysłowej i cechują się niską wydajnością. Sprawia to, że niepełnosprawni wymagają szczególnej pomocy w dziedzinie poradnictwa zawodowego, pośrednictwa pracy oraz zatrudnienia. Według danych statystycznych otrzymanych z Powiatowego Urzędu Pracy w Pabianicach w roku 2008 było zarejestrowanych :

- **438** osób niepełnosprawnych bezrobotnych oraz **223** osoby niepełnosprawne poszukujące pracy.

Liczba osób niepełnosprawnych zarejestrowanych jako bezrobotnych według stopnia niepełnosprawności

Stopień niepełnosprawności	Liczba osób niepełnosprawnych bezrobotnych
znaczny	4
umiarkowany	75
lekki	359

Liczba osób niepełnosprawnych zarejestrowanych jako poszukujących pracy według stopnia niepełnosprawności

Stopień niepełnosprawności	Liczba osób niepełnosprawnych poszukujących pracy
znaczny	15
umiarkowany	139
lekki	69

3. Organizacje pozarządowe działające na rzecz osób niepełnosprawnych na terenie Powiatu Pabianickiego

Na terenie Powiatu Pabianickiego działają następujące organizacje pozarządowe zajmujące się problematyką osób niepełnosprawnych:

- 1. Stowarzyszenie „Czuję sercem” w Konstantynowie Łódzkim, ul.8-go Marca 1,**
- 2. Stowarzyszenie „Razem” przy Dziennym Ośrodku Adaptacyjnym dla osób Niepełnosprawnych, w Pabianicach ul. Dolna 46/13 ,**
- 3. Stowarzyszenie Osób niepełnosprawnych Narządu Ruchu, w Pabianicach ul. Kościuszki 22,**
- 4. Polski Związek Niewidomych - Koło Terenowe w Pabianicach, ul. Pułaskiego 17,**
- 5. Polskie Stowarzyszenie na Rzecz Osób z Upośledzeniem Umysłowym Koło w Konstantynowie, ul. Zgierska 10,**
- 6. Polskie Stowarzyszenie na Rzecz Osób z Upośledzeniem Umysłowym Koło w Pabianicach , ul. Moniuszki 16.**

Ad 1.

Celem Stowarzyszenia „Czuję sercem” jest wszechstronne wspieranie osób niepełnosprawnych o różnym stopniu niepełnosprawności – w ich drodze do pełnego i w miarę możliwości samodzielnego funkcjonowania w społeczeństwie; wspieranie ich społecznej aktywności, egzekwowanie ich praw, wyrównanie szans, usuwanie barier i integracja społeczna .

W zakresie swojej działalności Stowarzyszenie prowadzi:

- Ośrodek Integracji z Osobami niepełnosprawnymi dla 20 osób niepełnosprawnych,
- wypożyczalnię sprzętu rehabilitacyjnego,
- włącza się w ogólnopolskie akcje zbiórki żywności (np. podziel się posiłkiem),
- wspiera wiele działań mających na celu promowanie twórczości i uzdolnień osób niepełnosprawnych (festiwale, wystawy, konkursy),
- organizuje aktywny wypoczynek (rajdy rowerowe, wyjazdy integracyjne),
- organizuje spotkania integracyjne, wyjazdy do kina i teatru,
- rozwijanie instytucji wolontariatu.

Stowarzyszenie liczy ogółem 139 członków w wieku od 20 do powyżej 60 r.ż. (96 kobiet i 43 mężczyzn), przy czym 81 osób jest niepełnosprawnych i 58 osób to osoby zdrowe.

Rodzaje niepełnosprawności członków stowarzyszenia:

- upośledzenie umysłowe: 36 osoby,
- zespół Downa – 3 osoby,
- narząd wzroku i słuchu – 5 osób,
- narząd ruchu – 9 osób,
- choroby psychiczne – 8 osób,
- choroby układu krążenia – 12 osób,
- schorzenia neurologiczne – 8 osób

Stopień niepełnosprawności członków stowarzyszenia:

Lekki 24 - osoby,

Umiarkowany – 18 osób,

Znaczny - 39 osób.

Ad. 2

Podstawowym założeniem Stowarzyszenia „Razem” jest ścisła współpraca z Dziennym Ośrodkiem Adaptacyjnym dla Osób Niepełnosprawnych w Pabianicach, który funkcjonuje już 15 lat. Stowarzyszenie wspomaga finansowo i rzeczowo działanie Ośrodka poprzez organizowanie imprez charytatywnych, wystaw i aukcji rękodzieł podopiecznych oraz pozyskiwanie sponsorów. Stowarzyszenie prowadzi działalność mającą na celu:

- uwrażliwianie społeczności lokalnej na problemy i potrzeby osób niepełnosprawnych intelektualnie – zgłasza osoby dorosłe i tych, którzy tracą oparcie w rodzinie – poprzez media, plakaty, publikacje, broszury i ulotki itp.
- działania zmierzające do utworzenia placówek czasowego pobytu i mieszkalnictwa wspomagane,
- inicjowanie i prowadzenie form pomocy dla rodzin: grup samopomocowych, grup wsparcia, usług domowych, doradztwa, poradnictwa i terapii psychologicznej,
- rehabilitacja społeczna członków stowarzyszenia poprzez organizację imprez turystyczno-rekreacyjnych i turystyczno-rehabilitacyjnych.

Liczba podopiecznych stowarzyszenia to 33 osoby niepełnosprawne – 20 dziewcząt i 13 chłopców, w tym 4 osoby poniżej 18 r.ż. Wszystkie osoby niepełnosprawne posiadają orzeczenia o znacznym stopniu niepełnosprawności. Do członków Stowarzyszenia należą również opiekunowie osób niepełnosprawnych – jest to grupa 30-osobowa.

Stowarzyszenie koncentruje swoją działalność na osobach upośledzonych intelektualnie częstą ze sprzężonym kalectwem fizycznym.

Ad. 3

Stowarzyszenie Osób Narządu Ruchu w Pabianicach prowadzi działalność na rzecz osób niepełnosprawnych ruchowo polegającą na:

1. działalności aktywizującej społecznie:

- działania informujące o uprawnieniach wynikających z niepełnosprawności,
- pomoc przy wypełnianiu wniosków do PCPR, PFRON,
- spotkania z przedstawicielami służb miejskich,
- finansowanie zajęć z psychologiem,
- prowadzenie sekcji zainteresowań min. turystyczno-krajoznawczej, robótek ręcznych, ekologiczną, gier stolikowych
- organizacja razem z Fundacją „szansa” comiesięczną pomoc żywnościową dla członków stowarzyszenia,
- organizacja spotkań z ratownikiem medycznym,
- czynny udział w corocznym sprzątnięciu ziemi

2. Organizacja imprez integracyjnych: kilkudniowe wycieczki, pikniki, ogniska, spotkania Wielkanocne i Bożonarodzeniowe

3. Organizacja zajęć usprawniających na basenie

4. Prowadzenie zabiegów rehabilitacyjnych w domach członków stowarzyszenia.

Liczba członków wynosi; 112 osób, w tym:

- z I grupą inwalidzką – 58 osób,

- z II grupą inwalidzką – 27 osób,
- z III grupą inwalidzką – 25 osób,
- 2 członków nadzwyczajnych .

Ad. 4

Koło Terenowe Polskiego Związku Niewidomych w Pabianicach zrzesza członków tracących wzrok. Głównym celem są zadania samopomocowe, rehabilitacyjne i społeczne osób niewidomych i słabo-widzących, działania integracyjne w środowisku rodzinnym i w środowisku społeczności lokalnej.

Zadania te realizowane są poprzez spotkania integracyjne, takie jak:

- Międzynarodowy Dzień Białej Laski,
- Dzień Kobiet,
- Spotkania Świąteczno-noworoczne,
- Kierowanie członków Stowarzyszenia na różnego rodzaju szkolenia rehabilitacyjne – np. bezpieczne poruszanie się z białą laską w przestrzeni otwartej i w lokalach użyteczności publicznej, zapoznanie się z przepisami prawa dotyczącymi osób niepełnosprawnych, nauka posługiwania się sprzętem gospodarstwa domowego, przeznaczonego dla osób słabo-widzących i niewidomych
- wycieczki krajoznawczo turystyczne, pikniki

Stowarzyszenie liczy 174 członków, w tym 71 mężczyzn, przy czym z niepełnosprawnością znaczną: 91 osób, zaś osób z umiarkowanym stopniem niepełnosprawności: 68, lekki stopień niepełnosprawności: 15 osób.

Liczba członków stowarzyszenia ze względu na wiek:

7-25 lat : 3 osoby

16-24 lata: 7 osób

25-34 lata: 9 osób,

35-64 lata: 72 osoby

65 i więcej lat: 83 osoby

Ad. 5.

Koło PSOUU zrzesza rodziców i dzieci z upośledzeniem umysłowym. Koło od kilku lat we współpracy z PCPR organizuje turnusy rehabilitacyjne, imprezy wycieczki, zajęcia sportowe, spotkania integracyjne, zajęcia cykliczne pobudzające twórczość dzieci. Ponadto prowadzi poradnictwo w zakresie terapii dzieci z upośledzeniem umysłowym korzystając z wiedzy i doświadczenia nauczycieli. Ponadto Koło od kilku lat włączyło się do akcji organizowania festynów pod hasłem „Dzień Godności Osoby Niepełnosprawnością Intellektualną”

Liczba członków stowarzyszenia wynosi: 53 osoby (w tym kobiety 48 osób i 5 mężczyzn).

W tym:

Liczba osób poniżej 25 r.ż. wynosi : 3 osoby (z upośledzeniem umysłowym 1 osoba)

Liczba osób powyżej 25 r.ż. wynosi: 50 osób (z upośledzeniem umysłowym 3 osoby, z niepełnosprawnością ruchową 1 osoba)

Rodzice dzieci z upośledzeniem umysłowym: 36 osób.

Ad. 6

Stowarzyszenie działa na rzecz wyrównywania szans osób z upośledzeniem umysłowym, tworzenia warunków przestrzegania wobec nich praw człowieka, prowadzenia ich ku aktywnemu uczestnictwu w życiu społecznym oraz wspieranie ich rodzin.

Stowarzyszenie liczy 40 członków, z czego 30 osób stanowią dzieci, 10 osoby dorosłe.

4. Cele Powiatowego Programu Działań Na Rzecz Osób Niepełnosprawnych

4.1. Cel główny:

Prowadzenie działań sprzyjających aktywności życiowej osób niepełnosprawnych, tym samym przeciwdziałających marginalizacji i wykluczeniu społecznemu tych osób. Poprawa jakości życia osób niepełnosprawnych z Powiatu Pabianickiego.

4.1.1. Cele szczegółowe:

1. Zwiększenie możliwości samodzielnego funkcjonowania osób niepełnosprawnych.
2. Zwiększenie uczestnictwa osób niepełnosprawnych w życiu społecznym.
3. Aktywizacja zawodowa osób niepełnosprawnych.
4. Zwiększenie akceptacji środowiska lokalnego wobec osób niepełnosprawnych i ich rodzin.
5. Wprowadzanie innowacyjnych przedsięwzięć i rozwiązań na rzecz osób niepełnosprawnych i ich rodzin.

Sposób realizacji celów szczegółowych:

Cel 1 .

Zwiększenie możliwości samodzielnego funkcjonowania osób niepełnosprawnych

Stwarzanie odpowiednich warunków prowadzących do osiągnięcia samodzielności przez osoby niepełnosprawne sprzyja nie tylko kształtowaniu poczucia własnej wartości, ale przede wszystkim ułatwia funkcjonowanie życiowe, tak w sferze osobistej jak i zawodowej oraz społecznej.

Realizacja celu nastąpi poprzez następujące działania:

1. Likwidację barier architektonicznych, technicznych i w komunikowaniu się w związku z indywidualnymi potrzebami osób niepełnosprawnych – zadanie realizowane przez PCPR w ramach rehabilitacji społecznej.
2. Likwidację barier architektonicznych w zakładach opieki zdrowotnej i placówkach edukacyjnych zadanie realizowane przez PCPR w ramach „Programu wyrównywania różnic między regionami”.
3. Likwidację barier transportowych umożliwiających osobom niepełnosprawnych przemieszczanie się i komunikowanie zadanie realizowane przez PCPR w ramach „Programu wyrównywania różnic między regionami”.
4. Zwiększenie dostępności usług medycznych, pielęgniarstwa i opiekuńczych dla osób niepełnosprawnych, tym samym poprawa kondycji fizycznej tych osób.
5. Zwiększenie możliwości korzystania z rehabilitacji z zakładach opieki zdrowotnej – doposażenie zakładów w specjalistyczny sprzęt rehabilitacyjny zadanie realizowane w ramach „Programu wyrównywania różnic między regionami”.
6. Sfinansowanie kosztów ćwiczeń fizycznych usprawniających psychoruchowo lub zajęć rehabilitacyjnych zgodnie z potrzebami osób niepełnosprawnych.
7. Zaopatrzenie osób niepełnosprawnych w sprzęt rehabilitacyjny i przedmioty ortopedyczne zadanie realizowane przez PCPR w ramach rehabilitacji społecznej.
8. Udział osób niepełnosprawnych i ich opiekunów w turnusach rehabilitacyjnych – zadanie realizowane przez PCPR w ramach rehabilitacji społecznej(środki PFRON i EFS).
9. Prowadzenie poradnictwa psychologicznego, prawnego, socjalnego oraz udzielanie indywidualnych konsultacji sprzyjających rozwiązywaniu codziennych problemów osób niepełnosprawnych i ich rodzin – utworzenie punktu specjalistyczno-konsultacyjnego prowadzonego przez radcę prawnego, psychologa, terapeutę i pracownika socjalnego - w ramach PO KL środki EFS.

10. Prowadzenie poradnictwa grupowego w zakresie podniesienia kompetencji życiowych i umiejętności społeczno-zawodowych - w ramach PO KL, środki EFS.
11. Skierowanie i sfinansowanie terapii psychologicznej, rodzinnej lub psychospołecznej dla rodzin i osób niepełnosprawnych w zależności od potrzeb osób niepełnosprawnych - w ramach PO KL, środki EFS.

Cel 2.

Zwiększenie uczestnictwa osób niepełnosprawnych w życiu społecznym

Upowszechnianie wiedzy o ograniczeniach osób niepełnosprawnych wynikających z poszczególnych rodzajów schorzeń sprzyja lepszemu dostosowaniu środowiska lokalnego do potrzeb osób niepełnosprawnych.

Przeprowadzenie szkoleń osób zatrudnionych w administracji samorządowej powołanej do załatwiania wszelkich spraw życiowych osób zamieszkujących ich teren działania.

Likwidację wszelkich barier nie tylko architektonicznych, ale również, a może przede wszystkim społecznych powinno się rozpocząć od urzędów i instytucji publicznych.

Zmiany związane z funkcjonowaniem pomocy społecznej zmuszają osoby zajmujące się pomocą społeczną do ciągłego podnoszenia kwalifikacji. Szkolenia są tu niezbędnym elementem poszerzania i ugruntowania wiedzy osób zajmujących się tego rodzaju pomocą.

Realizacja celu nastąpi poprzez następujące działania:

1. Prowadzenie szkoleń pracowników administracji samorządowej oraz służb pomocy społecznej.
2. Inicjowanie i wspieranie funkcjonowania punktów informacyjnych dla osób niepełnosprawnych i ich rodzin.
3. Upowszechnianie wiedzy z dziedziny praw osób niepełnosprawnych – współpraca w tym zakresie z organizacjami pozarządowymi działającymi na rzecz osób niepełnosprawnych, instytucjami samorządowymi oraz lokalnym sektorem prywatnym.
4. Organizowanie i finansowanie kosztów wolontariatu, oraz kosztów zatrudnienia osoby prowadzącej klub wolontariuszy - w ramach PO KL, środki EFS.

5. Organizowanie i finansowanie uczestnictwa w grupach i klubach samopomocowych, w tym kosztów zatrudnienia osoby prowadzącej klub lub grupę- w ramach PO KL, środki EFS.
6. Organizowanie i finansowanie treningów kompetencji społecznych, w tym kosztów zatrudnienia i działania osoby prowadzącej klub i grupę – w ramach PO KL, środki EFS.
7. Organizowanie i finansowanie usług wspierających osoby niepełnosprawne , w tym kosztów zatrudnienia tłumacza osoby głuchoniemej, przewodnika osoby niewidomej, asystenta osoby niepełnosprawnej- w ramach PO KL, środki EFS.

Cel 3

Aktywizacja zawodowa osób niepełnosprawnych

Ważną rolę w usamodzielnieniu się osób niepełnosprawnych odgrywa możliwość podjęcia pracy zawodowej. Działania sprzyjające zwiększeniu zatrudnienia niepełnosprawnych począwszy od szkoleń zawodowych i podnoszących kwalifikacje a kończąc na informacji dla pracodawców o uprawnieniach pracodawców w związku z zatrudnianiem osób niepełnosprawnych.

Realizacja celu nastąpi poprzez następujące działania:

1. Prowadzenie doradztwa i poradnictwa zawodowego dla osób niepełnosprawnych poprzez zatrudnienie w Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie doradcy zawodowego ds. osób niepełnosprawnych - zadanie realizowane przez PCPR w ramach PO KL, środki EFS.
2. Podniesienie kwalifikacji zawodowych osób niepełnosprawnych poprzez organizowanie szkoleń zawodowych zgodnie z zainteresowaniami i możliwościami psychofizycznymi osób niepełnosprawnych - zadanie realizowane przez PCPR w ramach PO KL , środki EFS.
3. Współdziałanie z instytucjami administracji rządowej oraz organizacjami pozarządowymi działającymi na rzecz osób niepełnosprawnych w zakresie rehabilitacji zawodowej.
4. Finansowanie wydatków na instrumenty lub usługi rynku pracy określone w ustawie o promocji zatrudnienia w odniesieniu do osób niepełnosprawnych zarejestrowanych

- jako poszukujące pracy nie pozostające w zatrudnieniu - zadanie realizowane przez Powiatowy Urząd Pracy w Pabianicach w ramach rehabilitacji zawodowej.
5. Przyznawanie osobom niepełnosprawnym środków na rozpoczęcie działalności gospodarczej, rolniczej albo wniesienie wkładu do spółdzielni socjalnej - zadanie realizowane przez Powiatowy Urząd Pracy w Pabianicach w ramach rehabilitacji zawodowej.
  6. Udzielanie dofinansowania do wysokości 50 % oprocentowania kredytów bankowych, zaciągniętych przez osoby niepełnosprawne na kontynuowanie działalności gospodarczej lub prowadzenie własnego dzierżawionego gospodarstwa rolnego - zadanie realizowane przez Powiatowy Urząd Pracy w Pabianicach w ramach rehabilitacji zawodowej.
  7. Dokonywanie zwrotu kosztów poniesionych przez pracodawcę w związku z przystosowaniem tworzonych lub istniejących stanowisk pracy, stosownie do potrzeb wynikających z niepełnosprawności osób na nich zatrudnionych oraz z rozpoznawaniem przez służby medyczne tych potrzeb - zadanie realizowane przez Powiatowy Urząd Pracy w Pabianicach w ramach rehabilitacji zawodowej.
  8. Dokonywanie zwrotu kosztów zatrudnienia pracowników pomagających pracownikom niepełnosprawnym w pracy - zadanie realizowane przez Powiatowy Urząd Pracy w Pabianicach w ramach rehabilitacji zawodowej.
  9. Dokonywanie zwrotu kosztów wyposażenia stanowiska pracy osoby niepełnosprawnej - zadanie realizowane przez Powiatowy Urząd Pracy w Pabianicach w ramach rehabilitacji zawodowej.
  10. Dokonywanie zwrotu kosztów wynagrodzenia osoby niepełnosprawnej oraz składek na ubezpieczenia społeczne od tego wynagrodzenia - zadanie realizowane przez Powiatowy Urząd Pracy w Pabianicach w ramach rehabilitacji zawodowej.
  11. Finansowanie kosztów szkolenia i przekwalifikowania zawodowego osób niepełnosprawnych - zadanie realizowane przez Powiatowy Urząd Pracy w Pabianicach w ramach rehabilitacji zawodowej.
  12. Dokonywanie zwrotu kosztów poniesionych przez pracodawcę na szkolenia zatrudnionych osób niepełnosprawnych - zadanie realizowane przez Powiatowy Urząd Pracy w Pabianicach w ramach rehabilitacji zawodowej.

Cel 4

Zwiększenie akceptacji środowiska lokalnego wobec osób niepełnosprawnych i ich rodzin.

Usuwanie barier społecznych sprzyja upowszechnieniu wiedzy o osobach niepełnosprawnych i ich problemach. Osobiste doświadczenie w kontaktach z osobami niepełnosprawnymi ułatwia przełamywanie oporów w kontaktowaniu się i społeczna integrację. Pokazywanie osiągnięć plastycznych, literackich, sportowych osób niepełnosprawnych oraz organizowanie spotkań integracyjnych pozwalają na bezpośredni kontakt, ułatwiający lepsze poznanie osób niepełnosprawnych i zwiększenie społecznej wrażliwości na ich problemy. Głównym celem takich działań jest przełamywanie negatywnych stereotypów na temat osób niepełnosprawnych.

Realizacja celu nastąpi poprzez następujące działania:

1. Organizowanie imprez integracyjnych, sportowych, rekreacyjnych i sprawnościowych – zadanie „sport, kultura i rekreacja osób niepełnosprawnych” finansowane przez PCPR w ramach rehabilitacji społecznej.
2. Organizowanie wystaw i kiermaszów z pracami osób niepełnosprawnych.
3. Inspirowanie lokalnych mediów do przedstawiania sprawozdań z organizowanych imprez, przedstawiania osiągnięć osób niepełnosprawnych, prowadzenia systematycznej edukacji z zakresu rehabilitacji społecznej i zawodowej osób niepełnosprawnych.

Cel. 5

Wprowadzanie innowacyjnych przedsięwzięć i rozwiązań na rzecz osób niepełnosprawnych i ich rodzin.

Wprowadzenie i wspieranie przedsięwzięć, które w sposób nowatorski zajmują się problematyką osób niepełnosprawnych lub rozpoczynają działalność do tej pory nie podejmowana przez nikogo sprzyja powstawaniu nowych rozwiązań problemów osób niepełnosprawnych i ich rodzin w Powiecie i pozwala na budowanie systemu wsparcia różnych środowisk do których Samorząd Powiatu kieruje swoje oddziaływania.

Realizacja celu nastąpi poprzez następujące działania:

1. Inspirowanie instytucji do prowadzenia nowatorskich przedsięwzięć.
2. Dostarczanie wiedzy o nowych rozwiązaniach samorządom i instytucjom.
3. Integrowanie instytucji działających na rzecz osób niepełnosprawnych.

Wszystkie cele szczegółowe będą realizowane przy współpracy z przedstawicielami samorządów terytorialnych Powiatu Pabianickiego, organizacjami pozarządowymi, mediami lokalnymi oraz instytucjami i środowiskami zajmującymi się w swej pracy problemami osób niepełnosprawnych.

Podsumowanie:

Program zawiera kierunkowy plan działania na lata 2009-2013 . Realizacja tego programu przyniesie korzyść nie tylko osobom niepełnosprawnym , ale całej społeczności Powiatu Pabianickiego. Gwarancją sukcesu powinna być zasada, że wszystkie działania będą podejmowane na zasadzie dialogu i współpracy z organizacjami reprezentującymi osoby niepełnosprawne.